

4 - 11 април 2024 г.

Мониторинг на институции и нормативни документи по темите: дарителство, доброволчество, гражданско общество

Седмичният мониторинг обхваща преглед на Внесени в Народното събрание законопроекти, проекти на нормативни документи, публикувани за обществено обсъждане, както и проведени заседания на обществени съвети, експертни и други междуведомствени групи. Предлагаме ви обобщени акценти:

- [Народно събрание](#)
- [Министерски съвет](#)
- [По-важни актове, качени на Портала за обществени консултации](#)

Народно събрание

1. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за местното самоуправление и местната администрация

Общинските съветници са най-близките до гражданите техни представители в местната власт и носят редица сериозни отговорности, включително да се грижат за моралния облик на българската местна власт. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за местното самоуправление и местната администрация е изготвен във връзка с необходимостта от усъвършенстване на действащата нормативна уредба, регламентираща правомощията на общинските съвети. Проектът предвижда следните промени:

- Добавят се текстове, според които всеки общински съвет приема Етичен кодекс, който определя правилата за етично поведение на общинските съветници и служителите на общинските администрации и има за цел да повиши общественото доверие в техния

професионализъм и почтеност, както и да издигне престижа на общините.

- Разширяват се възможностите за контрол над дейността на председателите на общински светове и най-вече тяхната съвместимост с високите както морални, така и професионални изисквания за заемането на високата пост.

2. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура

Предложените промени в Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ) имат за цел да облекчат процедурите за планиране и изграждане на цифрови мрежи и да насърчат инвестиционния процес, както и да гарантират изпълнението на инвестициите, заложи в Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Целите на цифровото десетилетие (Digital Decade Targets) задължават страните от Европейски съюз, включително България, да осигурят гигабитова свързаност за нуждите на гражданите и бизнеса (Gigabit for Everyone). Това е отразено и в Националния план за възстановяване и устойчивост, част „Свързаност“, където се предвижда мащабно разгръщане на мрежи с много голям капацитет (Very High Capacity Networks) до малки и отдалечени населени места за изключително кратък срок. Процесът по законосъобразното изграждане или обновяване на съобщителна инфраструктура предвижда участието на множество административни органи с различна компетентност. Част от предложенията имат за цел да внесат уточнения в процедурите за регистрация или уведомяване на съответните администрации, така че да бъдат избегнати проблеми, които са установени в практиката.

3. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСОИН)

С предложенния законопроект се цели пълното транспониране Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (Директива 2019/1937). Измененията са приведени в съответствие с констатациите на ЕК, съгласно които са необходими промени в част от разпоредбите на закона. Съгласно съображение 26 от Директива 2019/1937 тя не следва да засяга защитата на поверителността на разговорите и кореспонденцията

между адвокатите и техните клиенти („привилегия на правната професия“), както е предвидено в националното право и, когато е приложимо, правото на Съюза, в съответствие със съдебната практика на Съда. Разпоредбата на чл. 4, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН предвижда, че този закон не се прилага за сигнали за нарушения, които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна. Изключването на лицата, които упражняват юридическа професия и за които съществува нормативно установено задължение за опазване на професионална тайна е много по-широко от освобождаването от адвокатска тайна, предвидено в член 3, параграф 3, буква б) от Директива 2019/1937. В резултат на това личният обхват на защитата е намален, тъй като много повече категории лица, упражняващи юридическа професия, са освободени от защитата на Директивата. Следващата критика на ЕК касае разпоредбата на чл. 14, ал. 5 от закона. Разрешаването на всички частни дружества, независимо от броя на техните служители, да споделят ресурси чрез използване на вътрешен канал за докладване, създаден от икономическата група, към която принадлежат, противоречи на член 8, параграф 6 от Директива 2019/1937. Директивата позволява само на средните дружества да споделят ресурси и не предвижда никакво освобождаване от задължението на големите дружества всяко от тях да създаде свои собствени канали. В по-общ план това противоречи на целта на Директивата да се осигури достъпност и близост на каналите за потенциалните податели на сигнали. В тази връзка се предлага изменение в чл. 14, ал. 5 от закона. Със заключителна разпоредба на закона се предлагат изменения и допълнения на Закона за местното самоуправление и местната администрация. Съгласно Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 - 2027 г.) резултатите от сравнителни проучвания относно тенденциите в регионалното развитие и доброто управление в органите на местната власт и местното самоуправление, проведени в периода 2015 - 2019 г. от неправителствени организации с експертиза в тази сфера, открояват дефицити в няколко насоки: неефективен обществен вътрешноинституционален контрол относно управлението на общинската собственост, изразходването на публични средства чрез обществени поръчки и планирането/изпълнението на общинските бюджети; формализъм при провеждането на обществени консултации със заинтересованите местни общности; липса на прозрачност във взаимоотношенията между местни власти и местен бизнес,

съпътствана от съмнения за лобизъм при определяне на специфични правила, регулиращи дейността на местните икономически субекти; липса на ефективно работещи системи за сигнали за неетично поведение, нередности и корупция, които гарантират обратна връзка относно резултата от предприетите действия и защита на служителите в администрациите, подаващи сигнали и налагане на санкции за неетично поведение от общински съветници; липса на минимални стандарти/обща насоки за публичност на Интернет страниците на общините.

4. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

Осигуряването на достъп до висше образование на лица с предоставена временна закрила на територията на Република България е особено актуално в настоящия момент, тъй като по данни на Държавната агенция за бежанците при МС децата с предоставена временна закрила на възраст от 4 до 18 години, притежаващи валидна регистрационна карта за временна закрила към 02.04.2024 г., са 10 560, от които 738 са на 17-годишна възраст, а 484 са на 18-годишна възраст. След активирането на Директива 2001/55/ЕО за временна закрила, за пръв път страната ни е изправена пред предизвикателството да осигури достъп до обучение и образование на толкова голяма група от деца в различна възраст, да предостави обучение по български език и да приеме редица други приобщаващи мерки. За всички деца и ученици с предоставена временна закрила се осигурява безплатно образование и обучение в държавните и общинските детски градини и училища в Р България, осигурява се допълнително обучение по български език, като при необходимост се осигурява психологическа помощ и ресурсно подпомагане. През втория срок на учебната 2023/2024 г. в училищата са записани 3582 ученици с предоставена временна закрила, от тях 121 ученици се обучават в XI клас и 32 в XII клас. С изменението и допълнението на Закона за висшето образование ще се даде възможност на лицата с предоставена временна закрила да могат да продължат образованието си във висши училища и да кандидатстват и учат в България при облекчени условия.

5. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за здравето

В изпълнение на чл. 7 от Европейската конвенция за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание делегация на Комитета извърши посещение в България от 21 до 31 март

2023 г. Това петнадесето по ред посещение е счтено от Комитета за „наложено от обстоятелствата“*, съгласно чл. 7, параграф 1 от Конвенцията, за проверка изпълнението на препоръките на Комитета, формулирани в докладите от предходните посещения в страната, относно психиатричните институции и домовете за социални грижи. В доклада от своето посещение КПИ изразява загриженост, че много от неговите препоръки относно лечението, условията и правните гаранции, предлагани на пациентите с психични разстройства в лечебните заведения, все още не са изпълнени. Те обхващат по-конкретно физическото и вербалното лошо отношение от страна на персонала, използването на механични средства за ограничаване, които не съответстват на международните насоки и често не се регистрират коректно или въобще не се регистрират, както и критичният недостиг на персонал. Настоящата законодателна инициатива е във връзка с констатациите и критиките в Доклада на КЛИ и отправените препоръки за значително увеличаване на усилията за разработване и организиране на пълен и подходящ набор от стационарни, дневни и амбулаторни психиатрични грижи в общността, включително за създаването на общински екипи за психично здраве. Това е от значение и в контекста на задълженията на страната, произтичащи от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Предложеният законопроект отговаря на необходимостта от гарантиране правата на пациентите с психични заболявания и запазване на човешкото достойнство на всички пациенти, като се забранява всякаква форма на жестоко, нечовешко или унижително отношение или налагане на наказание. Предложеният законопроект е в отговор на необходимостта от подобряване на психиатричната грижа в България и цели гарантиране защитата на правата на пациентите с психични заболявания в процеса на грижите за тях и лечението им.

Министерски съвет

Новини от министерства:

- [Министерство на образованието](#)

- Близо 2 млн. лв. повече са предвидени за Национална програма „Иновации в действие“

За първи път с националната програма „Иновации в действие“ е предвидена подкрепа за иновативни училища, въвели нови учебни предмети и интердисциплинарни модули, часове, в които се прилага интердисциплинарно учене. За това са осигурени допълнителни 1 800 000 лв. за повишаване на мотивацията за учене на учениците и техните резултати. Това е продължение на политиката на МОН за създаване на условия и подкрепа за развиване иновативна култура и прилагане на иновации във всички сфери на училищния живот. „Награждането на програмата и увеличаване на бюджета ѝ са резултат от добрите резултати, постигнати през последните години“, посочиха от МОН. Акцент е изграждането на мрежи за иновации, чрез създаването на иновативно пространство между училищата, представителите на висшите училища и неправителствения сектор.

- Toyota и българският INSAIT с партньорство в роботиката и изкуствения интелект

INSAIT и Toyota ще разработват съвместно ново поколение робот с внедрен изкуствен интелект. Това става в рамките на стратегическо партньорство между японската компания и Института към Софийския университет. В рамките на проекта Toyota финансира изследвания в областта на роботиката в България, като целта е създаването на нов вид изкуствен интелект, внедрен в робот, включващ аудио команди, команди на естествен език и компютърно зрение за разпознаване на обекти. Този изкуствен интелект ще направи робота функционален за различни задачи в ежедневието. Например, той ще има важна социална роля – да е в помощ на възрастни хора или такива в затруднено положение, които срещат трудности сами да извършват рутинни домашни задачи. Заедно с това в дългосрочен план подобен робот може да се превърне и в част от домакинства навсякъде по света. Партньорството с Toyota с фокус върху пресечните точки между изкуствения интелект и роботиката е уникално за България, тъй като помага да позиционира страната като място, където се правят изследвания на световно ниво и се създават технологиите на бъдещето. Планира се и отпускането на още стипендии за изследователи в INSAIT в областта на изкуствения интелект и роботиката като целта е да се привлекат топ таланти в България, с помощта на които да се направят нови научни проби и на

- Министерство на труда и социалната политика

- България представи пред МОТ документите за ратифициране на последните две основни конвенции за трудовите права

На специална церемония в Женева постоянният представител на България към ООН и други международни организации посланик Юрий Щерк депозира пред генералния директор на Международната организация по труда (МОТ) Жилбер Хоунгбо ратификационните инструменти за Конвенции № 155 и № 187. Двете конвенции предлагат рамка за определяне на национална политика, насочена към предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални заболявания посредством насърчаване на социалния диалог, както и към създаване на все по-безопасна и здравословна работна среда чрез координирани действия на всички заинтересовани страни. През 2022 г. те са включени сред десетте основни конвенции на МОТ. България ги ратифицира през февруари 2024 г. С този акт страната ни влезе в списъка на държавите, ратифицирали всички фундаментални конвенции на организацията за правата на човека в сферата на труда. „България винаги е била силен поддръжник на включването на изискването за осигуряване на безопасна и здравословна работна среда в рамката на МОТ за основните принципи и права на работното място“, подчерта посланик Щерк по време на церемонията. От своя страна генералният директор на организацията отбеляза, че България е последователна в изпълнението на своя ангажимент за защита на основното право на безопасна и здравословна работна среда и за насърчаване на безопасността и здравето при работа с оглед предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални заболявания.

- Правителството прие План за насърчаване на ранното детско развитие за 2024 г.

Правителството прие Годишен план за насърчаване на ранното детско развитие за 2024 г., чрез който се осигурява възможност за прилагане на комплексен и интегриран подход в грижите за децата и развитие на междусекторни услуги за подкрепа на родителите и децата в периода на ранното детство. Документът е разработен от Междуведомствена работна група за планиране и координиране на политиките за ранно детско развитие, в която участваха представители на множество ресорни министерства и организации и професионалисти с експертиза по темата. Планът е първият

национален документ, фокусиран изцяло върху насърчаването на ранното детско развитие. Мерките в него са обособени в 5 области на въздействие: здраве и хранене; ранно учене, образование и грижи в ранна детска възраст; закрила на детето, сигурност и безопасност; социална закрила и подкрепа за родителството и ранна детска интервенция. Към всяка от областите на въздействие са разписани конкретни мерки и дейности за тяхното изпълнение. Те включват мерки за подобряване на пренаталната грижа и осигуряване на достъп до здравни грижи и услуги за бременните и раждащите жени; въвеждане на програми за патронажа грижа на национално ниво; осигуряване на подкрепа за подобряване на ранното учене и грижата за деца в ранна детска възраст; осигуряване на достатъчен брой квалифицирани специалисти за работа в услугите за образование и грижи в ранна детска възраст. Заложени са и дейности за подкрепа на биологичните семейства с цел превенция на изоставянето на деца; осигуряване на ефективна социална закрила за семейства с деца в ранна възраст за намаляване на детската бедност и социално изключване; въвеждане на национална скринингова програма за проследяване на здравето и развитието на всяко дете; въвеждане на система за ранна детска интервенция и други.

- Министерство на правосъдието
 - Представен бе проект на национален механизъм за ефективно изпълнение на решенията на ЕСПЧ

Проект за създаване на Национален координационен механизъм за ефективно изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) бе обсъден от представителите на съдебната власт, неправителствения сектор, академичните среди и администрацията. Към момента в България липсва нормативна уредба за процеса на изпълнение на решенията на ЕСПЧ, която да посочи компетентните органи и уреди съответна процедура. В същото време пълното изпълнението на тези решенията е международноправно задължение на българската държава, поето по силата на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. А в момента държавата ни е на едно от челните места по брой неизпълнени решения на Съда в Страсбург. В проект на постановление е предвидено създаването на Консултативен съвет към Министерския съвет, експертна група към него и секретариат, както и подробна процедура по изпълнение на решенията. Координацията ще се случва на две нива - политическо и експертно, с ясна цел да се осигури ефективност и устойчивост на процеса по изпълнение на решенията. Дейността по подготовката на документа

се финансира от Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 по проект изпълняван от дирекция „Процесуално представителство на Република България пред ЕСПЧ“, в Министерство на правосъдието.

По-важни актове, качени на Портала за обществени консултации

1. Проект на Закон за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс

Срок на приключване: 07.05.2024 г.

На първо място, проектът на Закон за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс цели съобразяване с произнасянето на Съда на Европейския съюз от 24 ноември 2022 г. по дело C-289/21, IG. Диспозитивът гласи, че принципът на ефективност, закрепен в член 47 от Хартата на основните права на ЕС, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска процесуално правило на гържава членка, съгласно което, когато национална правна разпоредба, оспорена с жалба за отмяна по съдебен ред, тъй като противоречи на правото на Съюза, бъде отменена с последваща норма и поради това престане да поражда последици занапред, се приема, че е отпаднал предметът на оспорване и следователно липсва основание за произнасяне, без преди това страните да са имали възможност да изтъкнат евентуалния си интерес от продължаване на производството и без такъв интерес да е бил взет предвид. На второ място, цели се създаването на уредба, която да предостави оптимизиране на работата и ефективността на административните органи и съдебната система в процеса на въвеждане на дигитализацията в правосъдието.

2. Проект на Наредба за допълнение на Наредба № 6 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията „Плащания за земеделски земи в зони от Натура 2000“, Включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони

Срок на приключване: 07.05.2024 г.

Проект на Наредба за допълнение на Наредба № 6 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията „Плащания за земеделски земи в зони от Натура 2000“, Включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. Очаквани резултати от прилагането на акта са:

- осигуряване на по-пълно и успешно прилагане на Стратегическия план и съотносимата разпоредба на чл. 70 и 72 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

- управление на предвидения за страната ресурс за финансиране на относимите интервенции в областта на околната среда и климата;
- подобряване на процеса по предоставяне на финансово подпомагане в областта на интервенциите на околната среда и климата, включени в Стратегическия план.

3. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование

Срок на приключване: 08.05.2024 г.

Към настоящия момент децата, записани за задължително предучилищно образование в целодневна, полудневна и почасова организация, в периода на учебното време могат да отсъстват само по здравословни или по други уважителни причини, удостоверени с документ от компетентен орган, както и по семейни причини. Отсъствията на децата по семейни причини е допустимо за не повече от 10 дни за съответната учебна година с писмено уведомяване от родителите в срок, определен с Правилника за дейността на детската градина или училището. С последните изменения в Наредбата за приобщаващото образование се допуска учениците да отсъстват от училище до 15 дни в една учебна година с мотивирано, писмено заявление от родител до класния ръководител. С предложеното изменение на Наредба №5 от 2016 г. за предучилищното образование ще бъдат синхронизирани условията за отсъствие по семейни причини на децата, записани за задължително предучилищно образование с теза на учениците, като броят на дните, в които детето може да отсъства по преценка на родителя се изменя от 10 на 15.

4. Консултационен документ относно Последваща оценка за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012-2022 г.

Срок на приключване: 08.05.2024 г.

Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г. е приета с Решение № 696 на МС от 24.08.2012 г. Териториалният обхват на НСРР включва територията на цялата страна. НСРР представлява дългосрочен рамков документ, определящ целите и приоритетите на държавната политика за регионално развитие на страната в съответствието ѝ с другите структуроопределящи политики и в съответствие с предвижданията на Националната концепция за пространствено развитие. Настоящата обществена консултация се организира от избрания от Министерството на регионалното развитие и благоустройството изпълнител за изготвянето на последващата оценка - „Агенция СТРАТЕГМА“ ООД. Срокът за провеждане на консултацията е 30 (тридесет)

дни след публикуването на настоящия консултационен документ в Портала за обществени консултации.

5. Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за насърчаване на доброволчеството

Срок на приключване: 09.05.2024 г.

Целта на Законопроекта за насърчаване на доброволчеството (ЗНД) е създаване на благоприятна среда за насърчаване развитието на доброволческите дейности според актуалните национални нужди и в съответствие с правилата, стандартите и най-добрите практики в ЕС. Доброволчеството е израз на свободата на хората да се обединяват около каузи и да решават обществено значими проблеми. Като такава то се развива спонтанно, инцидентно или организирано, според желанието на доброволстващите и според нуждите на онези, които се ползват от доброволческите дейности. Предложеният от екипа на Министерството на младежта и спорта проект на закон бе разработен с подкрепата на експертна работна група, в която участие взе и Българският гарителски форум. Проектът отразява съвременната динамика на обществените отношения, възникващи при доброволческите дейности, така че те да бъдат стимулирани при зачитане на определени принципи и стандарти, без да се създават ненужни пречки и трудности за развитието им. Разработеният законопроект в максимална степен се стреми да отговори на духа на свободата за включване в доброволчески дейности и едновременно с това да създаде ясни изисквания за защита правата и интересите на участващите в и на засегнатите от тези дейности. След въвеждане на основните дефиниции за доброволческа дейност, видовете доброволчество и определенията за основните участници във взаимоотношенията при реализиране на доброволческите дейности, са подробно разписани съответно ценностите и принципите, които следва да бъдат основополагащи и спазвани при доброволчеството, и правата и задълженията на доброволците и организаторите на доброволческите дейности. Новост, в сравнение с предходно предлагани законови уредби на доброволчеството, е реализирането на принципа на приобщаващото доброволчество чрез въвеждането на задължение за организаторите на доброволческите дейности да създават ефективна процедура за подбор на доброволци, която да позволява включването на различни групи и да насърчава доброволчеството от социално изключени групи. Доколкото доброволчеството е една от най-ярките форми на гражданска активност, държавната политика за неговото насърчаване и разгръщане е част от политиките за подкрепа на развитието на гражданското общество. Следвайки принципната политика за оптимизиране на администрацията, на множеството консултативни органи, законопроектът предлага визията за държавната политика в областта на доброволчеството да бъде очертана, планирана, изпълнявана и оценявана като част от общата Стратегия за развитие на гражданските

организации, а по отношение спецификите на младежкото доброволчество – като част от Националната стратегия за младежта. Предложен е набор от насърчителни мерки, които да гарантират целенасоченото и аргументирано провеждане на гържавната политика в областта на доброволчеството. Предвижда се също насочване на финансова подкрепа за създаването на подходящи условия или на т. нар. инфраструктура за организиране на доброволчески дейности. Чрез механизъм за финансиране на доброволчески инициативи, достъпен за организаторите на доброволчески дейности, на практика, ще бъде дадена възможност на организациите не само да популяризират по-добре различните доброволчески акции и да привличат и обучават повече хора да доброволстват. Те ще могат да осигуряват и по-високо ниво на защита на доброволците, каквото законопроектът изисква в определени случаи, да обезпечават разходите за извършване на доброволческата дейност, и да бъдат по-устойчиви в дейността си в полза на обществото. Именно организациите, които набират, обучават и работят с доброволци са т.нар. жива инфраструктура на доброволчеството, в която гържавата следва не само да инвестира ресурси, но и с която да си партнира с оглед изграждане и реализиране на дългосрочната визия на страната за насърчаване на доброволчеството. Тъй като насърчаването на доброволчеството е хоризонтална политика и тя не попада в ресора само на едно министерство, законопроектът предлага МС да реализира гържавната политика в областта на доброволчеството, като бъде подпомаган от Съвета за развитие на гражданското общество (СРГО). Съгласно чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел СРГО към МС, с председател зам.-министър председателя, отговорен за изпълнението на Стратегията за развитието на гражданските организации, разработва и провежда политиките за подкрепа на развитието на гражданското общество, каквато е политиката за насърчаване на доброволчеството.

Седмичният мониторинг на проекти на нормативни документи и работата на институции по темите дарителство, доброволчество и гражданско участие се подготвя от БДФ с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук не отразяват непременно вижданията на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.

Получавате това съобщение в качеството си на представители на компании и фондации - членове и наблюдатели на Български дарителски форум.

Our mailing address is:

Bulgarian Donors' Forum
4B, Leonardo Da Vinci Str.
Sofia 1124
Bulgaria

[Add us to your address book](#)

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Copyright © 2024 Bulgarian Donors' Forum, All rights reserved.